



הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא מציעא דף צח.

במה נחלקו אי אמרינן "מתוך שא"י להשבע משלם", לשיטת ר"ת [תוד"ה ה"נ].

לר"י		לרבינו תם			
למ"ד ⁴ לא אמרינן וכו' משלם	למ"ד ³ מתוך שא"י השבע משלם	למ"ד ² לא אמרינן וכו' מפסיד	למ"ד ¹ מתוך שא"י להשבע מפסיד		
יחלוקו	----	יחלוקו	יחלוקו ⁶	לר' יוסי ⁵	שניהם חשודים
פטור ⁹	חייב ⁴ (כר"מ)	פטור ⁸	חייב	לר' מאיר ⁷	
פטור	חייב	פטור	חייב	נסכא דר' אבא, נ' לא ידענא	
פטור	חייב ¹³	חייב ¹²	פטור ¹¹	לרב ושמואל	יתומים מן היתומים ¹⁰
			חייב ¹⁴	לר' אלעזר	
פטור	חייב ¹⁶	פטור	פטור ¹⁵	שבועה דרבנן בעלמא	

¹ רבותינו שבא"י, ר' אבא, רבי אלעזר (האמורא) רב נחמן בשבועות (דף מז., מח.).

² רבותינו שבבל (שבועות דף מז.).

³ רבותינו שבא"י, ר' אבא, רבי אלעזר (האמורא) בשבועות (דף מז., מח.).

⁴ רבותינו שבבל רב ושמואל רב נחמן בשבועות (שם). וכתבו התוס' דאין לדייק מסוגיין שס"ל לר"נ דאמרינן מתוך שאינו יכול להשבע משלם, דבסוגין מחמת ההכרח העמיד ר"נ את המשנה כר"מ, שחולק על ר' יוסי וס"ל שחזרה שבועה למקומה, דהיינו על הנתבע, ומתוך שאינו יכול להשבע משלם.

⁵ במשנה שבועות (דף מה.) איתא דר' יוסי אומר חזרה שבועה למקומה, ור"מ אומר יחלוקו. אולם בגמ' שם (דף מז.) מפיק להו.

⁶ והטעם דכיון ששניהם מחויבים שבועה ולא יכולים להשבע יש עליהם להפסיד כל אחד חצי.

⁷ לשון הגמ' (שם) "חזרה שבועה למחויב לה" - והטעם, דמתוך שא"י להשבע משלם.

⁸ לשון הגמ' (שם) "חזרה שבועה לסיני" - דלא אמרינן מתוך שאינו יכול להשבע משלם.

⁹ מיהו כתבו התוס' דאליבא דרב נחמן, אה"נ סובר ר"מ שהנתבע חייב כששניהם חשודים דמתוך שאיל"מ, אלא דרב נחמן גופי פסק כרבי יוסי החולק על ר"מ וס"ל דלא אמרינן מתוך שאיל"מ ויחלוקו.

¹⁰ פי', כשמת לוח לפני מלוה, וכבר נתחייב מלוה לבני לוח שבועה (שם דף מח.).

¹¹ ס"ל דאף ששבועת היתומים מדרבנן היא, אמרו רבנן בשבועה זו מתוך שא"י להשבע מפסיד, כדי להקל על היתומים בני הלוח.

¹² דאין בני המלוה מפסידים ע"י שא"י להשבע שלא נפרע החוב, ולכן ישלם הלוח.

¹³ דס"ל דגם כשהתובע אינו יכול להשבע ישלם הנתבע.

¹⁴ הטעם, דבשבועה דרבנן לא אמרינן מתוך שא"י להשבע משלם, ולכן אף שהיתומים התובעים אינם יכולים להשבע, מ"מ אינם מפסידים ויכולים לגבות את שלהם.

¹⁵ בשבועה דרבנן לא אמרינן מתוך שא"י להשבע מפסיד לר"ת.

¹⁶ ומה שכתבו דבשבועה דרבנן לא אמרינן מתוך שאיל"מ, לא כתבו כן אלא לפי ר"ת (שכתב כן ליישב פסקו של רבי אלעזר ביתומים מן היתומים), אבל לר"י, גם בשבועה דרבנן אמרינן מתוך שאיל"מ, כמבואר במהרש"א כאן ובתוס' לעיל (דף ה. בדי"ה שכנגדו).



הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא מציעא דף צח.

כיצד האוקימתא ברישא : שאלה חצי יום ושכרה חצי יום, או שאלה היום ושכרה למחר, ומתה, שיש עסק שבועה ביניהם?

לרמי בר חמא ¹	לרבא (רק שתי פרות)		
	פרה שאולה	פעם שכורה ופעם שאולה	
מתה	מתה	כשהיתה שאולה מתה	טענת המשאיל
כופר - להד"מ	מודה שמתה	איני יודע מתי מתה	טענת השואל

כנ"ל בסיפא: שאל אחת ושכר אחת כיצד עסק שבועה ביניהם?

לרמי בר חמא	לרבא (רק שלש פרות)			
	פרה שאולה	פרה שאולה	פרה שרק שכורה	
מתה	מתה	מתה	היא זו שחיה	טענת המשאיל
כופר - להד"מ	מודה שמתה	איני יודע איזה מהן שמתה		טענת השואל

בבא מציעא דף צח:

שאל או שכר בבעלים, וקודם שהחזירה שאלה או שכרה שוב, היאך פשטינן (עפ"י את"ל) בעיות דסוגיין? [תוד"ה ה"ג]

תוס'	רש"י	
פטור (שכירות בשאלה שייכת)	פטור (שכירות בשאלה שייכת)	שאלה בבעלים ואח"כ שכרה שלא בבעלים ²
פטור ³ (שאלה בשכירות שייכת)	חייב (שאלה בשכירות אינה שייכת)	שכרה בבעלים ואח"כ שאלה שלא בבעלים
תיקון ⁴ (סי' אם חוזרת שאלה למקומה)	פטור ⁵ (אין שאלה חוזרת למקומה)	שאלה בבעלים, שכרה שלא בבעלים, וחזר ושאלה
תיקון ⁶ (סי' אם חוזרת שכירות למקומה)	תיקון (סי' אם חוזרת שכירות למקומה)	שכרה בבעלים, שאלה שלא בבעלים, וחזר ושכרה

¹ רמי בר חמא ס"ל דכי הוא זה המחייב שבועת מודה במקצת לא סגי בהודאה לחודיה אלא בעינן גם כפירה, ולכן צריך עוד פרה שיאמר בה להד"מ.

² כתבו התוס' בד"ה שאלה, שאם שכרה בבעלים ואח"כ שכרה שלא בבעלים, פשיטא דשכירות ראשונה קיימת ופטור (וה"ה גם אם שאלה בבעלים ואח"כ שאלה שלא בבעלים).

³ לפי גירסת התוס' בבעיה הגי' אמרינן על בעיה שניה דאת"ל דאמרינן כיון דשייכא במקצת כמו ששייכא כולה.

⁴ הוסיפו תוס' לבאר: שהצד שכן, דכיון שראויה להתחבר לשכירות אם היתה בבעלים לא הוה השכירות הפסק, שהרי השכירות באמת נידונה כאילו היתה בבעלים כיון דמישך שייך בשאלה שלפניו. והצד שלא, שהשאלה אינה יכולה להתחבר עם השכירות שלפניה וליחשב מכחה שאלה בבעלים משום שהשכירות עצמה לא היתה בבעלים והיא נחשבת בבעלים רק מפני שייכותה לשאלה שלפניה, ואין זה מספיק לתת לשאלה שלאחריה דין שאלה בבעלים, ד"תרי שייכי לא אמרינן, והוה הפסק.

⁵ בתוס' הניחו בצ"ע מהו בעיא הרביעית לפרש"י, דמאי את"ל שייך ב"י וגם בלי את"ל אינו מובן ספיקת הגמ', ע"ש. מיהו, ברש"י העיר לנכון דלכאורה רש"י לשיטתו בד"ה שכרה בבעלים, דחייב גניבה ואבידה דשואל שלא בבעלים לאחר ששכר בבעלים פשיטא שהוא מחמת משיכה הראשונה, וא"כ שפיר מיבעי לן דאת"ל שכרה שאלה ושכרה הוה הפסק, שאלה שכרה ושאלה מאי, שמא לא הוה הפסק כיון שלענין גניבה ואבידה ל"ה הפסק.

⁶ לתוס' הבעיה הרביעית זהה לשלישית, ולא נאמרה בדרך את"ל.